

Lausuntopyyntö VH/417/00.01.00/2023

Lausunto luonnoksesta Verohallinnon ohjeeksi Tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhdistelmävähennyksestä

Verohallinto on pyytänyt lausuntoa ehdotuksesta uudeksi ohjeeksi Tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhdistelmävähennyksestä. Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

1 Esimerkkejä teknologiateollisuuden tyypillisestä T&K-toiminnasta lisättävä

Ohje on hyvin kirjoitettu, havainnollinen ja pääosin selkeä. Lukuisat esimerkit auttavat verovelvollista lain soveltamisessa. Kiitämme Verohallintoa siitä, että lausuntoluonnos on saatu tehtyä nopeassa aikataulussa, eritoten huomioiden lain viime hetken voimaantulon, jotta yritykset saavat käytännön ohjeet verovähennyksen soveltamista varten.

On tärkeää, että laissa määritelty yhdistelmävähennys on rakenteeltaan neutraali ja tarjolla kaikille T&K-toimintaa tekeville yrityksille koosta, toimialasta, tutkimus- ja kehityshankkeesta, sovellettavasta teknologiasta tai muista ominaisuuksista riippumatta. Teknologiateollisuuden alan yritykset tekevät noin 2/3 kaikista yksityisistä T&K-investoinneista. Tästä huolimatta ohjeluonnoksen esimerkit painottuvat kaupan- ja palvelualoihin. Ohjetta eri verotoimistojen lisäksi tulevat tulkitsemaan T&K-investointeja tekevät pk-yritykset. **On ensiarvoisen tärkeää, että ohjeeseen lisätään esimerkkejä kuvaamaan tyypillistä teknologiateollisuuden alan T&K-toimintaa.** Tässä esimerkiksi muutamia T&K-toimintaa tekevien jäsenyritystemme yritystarinoita.¹ Yritystarinat

¹ <https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista?ajankohtaista-tyyppi=3>

Vaisala: <https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/yritystarina/vaisala-kasvatti-45-tutkimus-ja-kehitystehtavissa-tyoskentelevien-maaraa>

Relicomp: <https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/yritystarina/suunnitelmissa-investointien-tuplaus-pohjalaisen-relicompin-strategiaan>

GE Healthcare: <https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/yritystarina/langattomat-potilasmonitorit-parantavat-turvallisuutta-ge-healthcare>

TietoEVERY, Nokia, Wärtsilä:

<https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/artikkeli/tietoevry-nokia-ja-wartsila-lisaavat-tki-menojaan-yli-350-miljoonalla>

Sandvik: <https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/artikkeli/ilmastoystavallisempaa-kaivostoimintaa-verkoston-yhteistyolla-sandvik>

MSK Cabins: <https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/artikkeli/miljoona-euroa-vuodessa-investointeihin-yliharmalainen-msk-cabins-uskaltaa>

Hydroline: <https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/artikkeli/kasvu-vaatii-hyvia-hermoja-ja-rohkeutta-laakkosten-veljesten-hydroline>

SSAB: <https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/artikkeli/jatti-investointi-vahentaa-7-prosenttia-suomen-hiilidioksidipaastoista>

painottuvat suurien yritysten T&K-toimintaan, mutta antavat suuntaa teknologiateollisuuden alan yritysten T&K-toiminnasta. Teknologiateollisuus ry auttaa mielellään tarvittaessa keräämään lisää esimerkkejä pk-yritysten T&K-toiminnasta ohjeeseen.

Lisäksi sivuilla 17 ja 20 olevista tilikausien poikkeuksellisten pituuksien tilanteista voisi mainita, että tällainen tilanne usein liittyy yritysjärjestelyihin. **Murrettujen tilikausien osalta voisi myös havainnollistaa esimerkillä**, mitä verovähennyksen soveltamisen osalta ensimmäisten vuosien osalta tarkoittaa, kun tilikausi ei olekaan kalenterivuosi.

2 T&K-toiminnan määritelmä

Lukuisat tulkintalähteet tukevat laajaa tulkintaa

T&K-toiminnan käsitettä on mahdoton määritellä tyhjentävästi. **Kannattammekin vahvasti lakialoitteessa ja Verohallinnon ohjeessa olevaa linjaa, jonka mukaan verovelvollisen lisävähennyskelpoisuuden arvioinnissa on sovellettava enemmän laajaa kuin suppeaa tulkintaa.** Määrittelyongelmien vuoksi on hyvin tärkeää, että T&K-verovähennysmalli on pysyvä. Määritelmä täsmentyy ajan myötä, kun kokemusta ja tulkintaohjeita saadaan lisää.

Lain esitöiden mukaan T&K-toiminnan määritelmä on tarkoituksella sama T&K-yhdistelmävähennyksestä koskevassa laissa ja T&K-rahoituslaissa. Pyydämme lisäämään maininnan tästä Verohallinnon ohjeeseen, jotta jatkossa rahoituslakia koskevaa tulkintakäytäntöä ymmärretään hyödyntää tulkintalähteenä T&K-yhdistelmävähennyksen osalta.

Verohallinnon ohjeessa todetaan lain perusteluiden mukaisesti, että T&K-määritelmän osalta tulkinnassa voidaan käyttää Tilastokeskuksen määritelmiä, OECD:n Frascati-käsikirjaa sekä EU:n ryhmäpoikkeusasetusta. Muista lähteistä poiketen ryhmäpoikkeusasetuksessa hyväksytään muun tutkimuksen ja kehittämisen lisäksi tutkimus- ja kehittämistyöksi myös toteutettavuustutkimukset. Lakialoitteessa todetaan: "Ehdotetun lain pykälätasolla ei ole määritely tai rajattu, mitkä tutkimustyyppit lain soveltamisalan piiriin kuuluisivat, [] Näin ollen nyt ehdotetussa laissa tutkimustoiminta voidaan käsittää laajasti eikä toiminnan kuuluminen tarkkarajaisesti tiettyyn tutkimustyyppikategoriaan ole lain soveltamisen kannalta ehdoton edellytys, kunhan toiminta on luonteeltaan tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Tutkimustyyppikategorioita voidaan kuitenkin pitää ennemminkin tulkinta-apuna arvioitaessa sitä, onko toiminta luonteeltaan tutkimus- ja kehittämistoimintaa." **Esitämme, että Verohallinnon ohjeessa todetaan selkeämmin, että myös toteutettavuustutkimuksen kaltainen toiminta katsotaan lain kattamaksi T&K-toiminnaksi, jos lain muut edellytykset täyttyvät.**

Systemaattisuus ei edellytä hanke- tai projektisuunnitelmaa

Verokannustimessa ei ole hanke- tai projektisuunnitelmavaatimusta, ja malli kattaa lain voimaantulon jälkeen aiheutuneet vähennyksen kattamat kulut riippumatta siitä, onko

kyseinen tutkimus- tai kehitystyö alkanut ennen vai jälkeen lain voimaantulon. Tämä on tärkeää myös murrettujen tilikausien yrityksille. **Pyydämme, että Verohallinnon ohjeessa pidättäydytään johdonmukaisesti vaatimasta suunnitelmallisuuden todisteeksi hanke- tai projektisuunnitelmia**, jotta ei muodostu tilannetta, että projektisuunnitelmaa ei periaatteessa saa vaatia, mutta käytännössä silti vaaditaan todistamaan suunnitelmallisuutta.

Laissa ei vaadita innovatiivisuutta

Ehdotamme lisäksi pientä muutosta kohdan 3.1.1 T&K-toiminnan määritelmää koskevaan kappaleeseen. T&K-käsitteen määritelmä on haastavin ja monitulkintaisin kohta laissa. Ohjeessakin viitatuksi lain 2 § 1 kohdan mukaan tutkimus- ja kehittämistoiminnalla tarkoitetaan "sellaista luovaa ja systemaattista toimintaa tiedon lisäämiseksi tai tiedon käyttämiseksi uusiin sovelluksiin, jolla tavoitellaan jotain olennaisesti uutta". Verohallinnon ohjeeseen on kuitenkin lisätty, että ollakseen T&K-toimintaa, toiminnan tulee olla innovatiivista. Vaikka sana innovatiivinen mainitaan lain esitöissä, sitä ei ole sisällytetty pykälätekstiin. **Esitämme, että ohjeen sivulla 4 T&K-toiminnan määritelmään lisätty sana "innovatiivista" poistetaan lakiin kuulumattomana.** Lain määritelmään ei sisälly termi innovatiivinen eikä sitä Verohallinto voi tulkinnassaan edellyttää.

3 Ostopalveluiden määritelmä

On tärkeää, että kannustin kattaa yrityksen omasta T&K-toiminnasta aiheutuneet palkkakulut sekä ostettujen T&K-palvelujen kulut. Ostopalveluiden sisällyttäminen kannustimeen on erityisen tärkeää pk-yrityksille, joilla ei monestikaan ole palkattua T&K-henkilöstöä tai tarvittavia T&K-osaajia ei ole saatavilla palkattavaksi. **Tämän vuoksi on erityisen tärkeää, että Verohallinnon ohje ja sen esimerkit ovat ostopalveluiden osalta selkeät. Pyydämme, että ohjeen sivun 12 alussa olevaa hieman vaikeaselkoista tekstiä koskien T&K-toiminnassa käytettävien koneiden ja laitteiden, tuotteiden, materiaalien, toimitilojen tai vastaavien hankinnasta syntyviä menoja selvennetään.** Pyydämme selventämään, että ensiksi kuvattu tilanne koskee ostajayrityksen omia suoria kuluja ja jälkimmäinen tilanne palveluntuottajan kuluja.

4 Rajapinta muiden T&K-toimintaa tukevien keinojen kanssa

T&K-yhdistelmävähennystä ei myönnetä siltä osin kuin verovelvollinen on saanut suoraa valtiontukea tai muuta julkista tukea lisävähennyksen perusteeksi muutoin hyväksyttäviin T&K-toiminnan menoihin. Verovelvollinen on kuitenkin oikeutettu verovähennykseen niiden T&K-toiminnan menojen osalta, joihin julkista tukea ei ole saatu.

Esitettyä lakia sovellettaisiin rinnakkain T&K-toiminnan lisävähennyksestä verovuosina 2021–2027 annetun lain mukaista lisävähennystä koskevien säännösten kanssa siten, ettei ehdotetun lain mukaisia lisävähennyksiä saisi samoista tutkimusorganisaatioilta hankittujen T&K-palveluiden menoista, joista on myönnetty toisen lain mukainen lisävähennys.

Jäsenyrityksiltämme on tullut pyyntöjä, että ELY-keskuksia olisi hyvä kuulla varsinkin ohjeen kappaleiden 6.1 ja 6.2 osalta. Kappaleissa määritellään lisävähennysten määrä erityistilanteissa, joissa T&K-toimintaan on saatu muuta julkista tukea. Verohallinnon ja ELY-keskusten näkemys siitä, mikä katsotaan T&K-toiminnaksi ja T&K-verovähennyksen käyttöä rajoittavaksi tueksi tulisi olla yhtenevä. **Ehdotamme, että ELY-keskuksia kuullaan ennen Verohallinnon ohjeen vahvistamista tältä osin.**

Teknologiateollisuus korostaa, että T&K-toiminnan määritelmän yhteneväisyys ei missään tapauksessa tarkoita sitä, että ELY-keskukset rajoittaisivat rahoituspäätöksiään välttämään päällekkäisyydet verovähennyksen kattaman toiminnan osalta. Suorat T&K-tuet ovat yrityksille hyvin tärkeitä edelleen. **Teknologiateollisuus ei myöskään missään tapauksessa aja sitä, että verovähennyksen määritelmään muodostettaisiin ELY-keskuksen etukäteishyväksyntäprosessi.** Toivomme siis, että ELY-keskukset kommentoivat Verohallinnon ohjeluonnosta, jotta ohjetta on mahdollisuutta muokata, mikäli ELY-keskukset huomaavat T&K-toiminnan määritelmästä ristiriitoja omien T&K-toiminnan käytännön määritelmän kanssa. Toisaalta on tärkeää sekin, että ELY-keskukset ovat tietoisia, miten uuden T&K-verovähennyksen mukaan T&K-toiminta määritellään. **Sinänsä lain esitöiden ja Verohallinnon ohjeen linjaus, että T&K-määritelmää pitää tulkita laajasti, on erittäin kannatettava ja toivottavasti estää isompia tulkintaristiriitoja syntymästä.** Näkemyksemme mukaan T&K-toiminnaksi tulee katsoa aina sellainen toiminta, johon on myönnetty julkista tukea.

Kappaleessa 6.2 todetaan, että yleistä lisävähennystä ei saa, mikäli samoihin menoihin on vaadittu tutkimusyhteistyövähennystä. Pyydämme ohjeeseen selvennystä, miten käy tilanteessa, jossa tutkimusyhteistyövähennystä on vaadittu, mutta ei ole saatu, mutta yhdistelmävähennyksen edellytykset silti täytyvät. Esimerkiksi viittauksella ohjeen muutoksenhakua koskevaan kappaleeseen 8.

Helsingissä 14.2.2023

Teknologiateollisuus ry

Petteri Rautaporras
Johtaja, Talous ja verotus
Pääekonomisti

Lisätietoja:

Maria Volanen, johtava asiantuntija, veropolitiikka (maria.volanen@teknologiateollisuus.fi)